

облік відомостей про осіб та їх відібраний біологічний матеріал із дотриманням вимог законодавства про захист персональних даних [1, ст. 11]. На цьому етапі працівники Експертної служби МВС заповнюють реєстраційну картку, в якій знеособлюють інформацію про особу шляхом присвоєння їй індивідуального абетково-цифрового коду та забезпечують надсилання геномної інформації Адміністратору Електронного реєстру для внесення її до Електронного реєстру.

Таким чином, впровадження функціонування Електронного реєстру геномної інформації людини має на меті оптимізацію та прискорення розслідування злочинів, тому числі тих, що вчиняються повторно, також ідентифікацію осіб, що вчинили військові злочини.

Список використаних джерел

1. Про державну реєстрацію геномної інформації людини: 2391-IX від 09.07.2022. Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2391-20?find=1&text#Text> (дата звернення: 14.06.2024).

2. Деякі питання реалізації Закону України «Про державну реєстрацію геномної інформації людини: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2023 р. № 978. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/978-2023-%D0%BF#Text> (дата звернення: 14.06.2024).

3. Про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства: Конвенція Ради Європи. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_927?find=1&text=%D0%B4%D0%BD%D0%BA#w1_1 (дата звернення: 14.06.2024).

Меньших Тетяна Миколаївна,
судовий експерт відділу товарознавчих та гемологічних досліджень Харківського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України

ОСОБЛИВОСТІ КЛАСИФІКАЦІЇ ТА СУДОВОЇ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ КОСМЕТИЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Косметичні засоби відіграють важливу роль в світовій торгівлі як експортно-імпортний товар. Цей сектор включає різноманітні продукти, такі як догляд за шкірою, декоративна косметика, засоби для догляду за волоссям, парфуми та інші. Косметична індустрія стикається з постійними змінами в регулюванні, що вимагає від виробників швидко адаптуватися. Косметична індустрія відзначається високим рівнем конкуренції, що змушує виробників постійно

інноваційно підходити до розробки нових продуктів і поліпшення якості існуючих. Важливим аспектом є відповідність міжнародним та національним стандартам безпеки та якості, у Європейському Союзі існує суворе регулювання щодо інгредієнтів і методів тестування косметичних засобів. Косметичні засоби є важливим експортно-імпортним товаром, який вимагає уваги до якості, регулювання та маркетингу. В умовах глобалізації та швидких змін ринку, успішні компанії повинні постійно інноваційно підходити до своєї продукції і стратегії.

Ідентифікація косметичних товарів у процесі митного оформлення є важливим етапом, що забезпечує правильне класифікування, облік та контроль над переміщенням товарів через кордон. Ідентифікація косметичних товарів починається з їх класифікації згідно з Гармонізованою системою (ГС) опису та кодування товарів. Косметичні засоби класифікуються за кодами УКТЗЕД (Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності), що є частиною ГС. Правильне визначення коду товару є критично важливим для застосування відповідних ставок мита і нетарифних заходів регулювання.

Для митного оформлення необхідні документи: інвойс (рахунок-фактура, містить інформацію про товар, його кількість, вартість і умови поставки); сертифікати відповідності (підтверджують, що продукція відповідає встановленим стандартам якості та безпеки); сертифікати походження (підтверджують країну-виробника товару, що може впливати на застосування пільгових митних ставок). Докладний опис товару включає: інформацію про інгредієнти, де вказуються основні компоненти, що входять до складу косметичного засобу; призначення та спосіб застосування: наприклад, засіб для догляду за шкірою, декоративна косметика тощо; упаковка і маркування: описуються матеріали упаковки, маркування з інформацією про виробника, термін придатності, спосіб застосування та попереджувальні знаки. Митні органи можуть проводити фізичний огляд товарів для підтвердження відповідності заявленої інформації фактичним характеристикам продукції. Це включає перевірку упаковки, маркування та, за необхідності, взяття проб для лабораторного аналізу. Косметичні засоби можуть підлягати санітарно-епідеміологічному контролю для підтвердження їхньої безпечності для здоров'я споживачів. Цей контроль здійснюється відповідними державними органами на основі наданих сертифікатів і лабораторних досліджень. Правильне декларування вартості товару є важливим для нарахування митних платежів. Митні органи можуть

перевіряти правильність зазначеної вартості, використовуючи різні методи, включаючи порівняння з ринковими цінами.

Ідентифікація косметичних товарів у процесі митного оформлення забезпечує дотримання законодавчих вимог, правильне нарахування митних платежів і захист споживачів від небезпечних продуктів. Вона включає класифікацію, документальну перевірку, опис товару, фізичний огляд та санітарно-епідеміологічний контроль.

Класифікація косметичних засобів при проведенні судової товарознавчої експертизи є важливим етапом, що дозволяє визначити властивості, якість і відповідність товару встановленим стандартам. Цей процес передбачає деталізоване дослідження та аналіз продукції, враховуючи різноманітні критерії. Основні класифікаційні категорії, що використовуються при експертизі:

- ✓ За функціональним призначенням: засоби для догляду за шкірою (креми, лосьйони, маски, сироватки), засоби для догляду за волоссям (шампуні, кондиціонери, маски, масла, засоби для укладання), декоративна косметика (тональні креми, пудра, тіні для очей, помади, рум'яна), парфумерія (парфуми, туалетна вода, одеколони), засоби для догляду за нігтями (лаки, засоби для зняття лаку, олії для кутикули), засоби для догляду за порожниною рота (зубні пасти, ополіскувачі).

- ✓ За складом і інгредієнтами: натуральні косметичні засоби (продукти, виготовлені з природних компонентів без синтетичних домішок), органічні косметичні засоби (продукти, сертифіковані як органічні, з високим вмістом органічних інгредієнтів), синтетичні косметичні засоби (продукти, що містять синтетичні інгредієнти).

- ✓ За методом застосування: зовнішнього застосування (креми, лосьйони, спреї, гелі), ін'єкційні засоби (мезотерапія, ботокс), інші засоби (засоби для ванн, маски для волосся).

- ✓ За типом упаковки: туби (для кремів, гелів), флакони (для парфумів, лосьйонів), банки (для масок, кремів), аерозольні балончики (для спреїв), пакети (для одноразових масок, зразків продукції).

- ✓ За призначенням для вікових груп: для дорослих (основна кількість косметичних засобів), для дітей (спеціально розроблені продукти з м'якими інгредієнтами), для підлітків (продукти для догляду за проблемною шкірою).

- ✓ За статтю споживачів: для жінок (основна частина декоративної косметики і засобів догляду), для чоловіків (засоби для гоління, догляду за бородою, специфічні креми і лосьйони), універсальні засоби (підходять для всіх, незалежно від статі).

- ✓ За виробником і брендом: мас-маркет: доступні продукти

широкого вжитку, преміум-клас (продукти високого цінового сегменту), професійна косметика (засоби, призначені для використання професіоналами у салонах краси). Класифікація косметичних засобів при проведенні судової товарознавчої експертизи дозволяє детально оцінити продукт з урахуванням його функціонального призначення, складу, методу застосування та інших характеристик. Це забезпечує об'єктивну оцінку якості та відповідність товару встановленим стандартам [1].

Аналіз хімічного складу косметичних засобів є важливим етапом судової товарознавчої експертизи, оскільки він дозволяє визначити відповідність продукту заявленим інгредієнтам, оцінити його якість і безпеку для споживачів. Основними видами аналізу продукції є: *фізико-хімічний аналіз*: кількісний аналіз (визначення концентрації основних компонентів косметичного засобу), якісний аналіз (виявлення наявності заявлених інгредієнтів та перевірка на присутність небажаних або заборонених речовин); методи аналізу (газова хроматографія, мас-спектрометрія, спектрофотометрія, рідинна хроматографія та ін.); *мікробіологічний аналіз*: перевірка на мікроорганізми (виявлення мікробіологічних забруднень, що можуть спричинити шкоду для здоров'я), аналіз на стабільність (оцінка стабільності продукту щодо зростання мікроорганізмів протягом терміну придатності); *токсикологічний аналіз*: перевірка на токсичність (виявлення токсичних речовин, таких як важкі метали, пестициди, фталати), безпечність інгредієнтів (оцінка безпечності активних і допоміжних речовин у складі продукту); *аналіз на алергени*: виявлення потенційних алергенів, що можуть викликати алергічні реакції у споживачів, оцінка ризику: визначення можливого ризику для користувачів з підвищеною чутливістю.

Аналіз хімічного складу косметичних засобів у процесі судової товарознавчої експертизи дозволяє: підтвердити якість, впевнитися, що продукт відповідає заявленим характеристикам і стандартам якості; забезпечити безпеку шляхом виявлення небезпечних речовин та алергенів, що можуть становити ризик для здоров'я; виявити фальсифікацію або підробку, невідповідність складу продукту заявленим інгредієнтам. Цей процес забезпечує об'єктивну і всебічну оцінку косметичних засобів, що є необхідним для прийняття рішень у судових справах і захисту прав споживачів.

Виявлення фальсифікації косметичних засобів під час судової товарознавчої експертизи є важливим завданням, що потребує застосування різних методів аналізу. Основні методи, які використовуються для виявлення фальсифікації: органолептичний

аналіз (візуальний огляд – перевірка зовнішнього вигляду, кольору, консистенції та упаковки косметичних засобів) оцінка запаху – виявлення невідповідностей у запаху, які можуть свідчити про фальсифікацію або неякісне виробництво; фізико-хімічний аналіз (спектрофотометрія: визначення хімічного складу за допомогою спектрального аналізу, що дозволяє виявити невідповідності у складі; газова хроматографія-мас-спектрометрія (ГХ-МС): ідентифікація та кількісний аналіз компонентів для виявлення нехарактерних або заборонених речовин; рідинна хроматографія (РХ) : Аналіз складових компонентів і визначення їх концентрації для перевірки відповідності заявленому складу; мікробіологічний аналіз (перевірка на мікробне забруднення, виявлення наявності патогенних мікроорганізмів, що може свідчити про недотримання технологічних процесів або фальсифікацію; стерильність, перевірка на наявність бактерій, грибків та інших мікроорганізмів, які не повинні бути присутніми в косметичних засобах; токсикологічний аналіз (аналіз на важкі метали – виявлення токсичних елементів, таких як свинець, ртуть, кадмій, які не повинні бути присутніми в косметиці, перевірка на наявність токсичних речовин – виявлення заборонених або шкідливих для здоров'я речовин, таких як формальдегід, парабени, фталати) [2].

Перевірка маркування та аналіз упаковки є способом виявлення фальсифікації. Здійснюється аналіз відповідності маркування та інформації на упаковці встановленим вимогам. Наявність помилок, невідповідностей або відсутність обов'язкової інформації може вказувати на фальсифікацію. Здійснюється вивчення матеріалу і якості упаковки. Недорогі матеріали або невідповідності у дизайні можуть бути ознаками підробки. Для косметичних засобів використовується також порівняльний аналіз. Порівняння зразків продукції з офіційними еталонами або зразками відомих брендів для виявлення відмінностей. Перевірка відповідності між різними партіями продукції одного бренду. Невідповідності можуть свідчити про підробку.

Застосування різноманітних методів аналізу дозволяє всебічно оцінити косметичні засоби та виявити фальсифікацію. Комбінування органолептичного, фізико-хімічного, мікробіологічного, токсикологічного та інших аналізів забезпечує високу точність і надійність експертних висновків.

Отже, проведення товарознавчих досліджень під час експертизи якості та безпечності косметичних засобів дозволяє запобігати надходженню на внутрішній ринок України продукції, що має неналежний рівень якості або фальсифікованої, тим самим запобігти нанесенню шкоди здоров'ю українських споживачів.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Технічного регламенту на косметичну продукцію : Постанова Кабінету Міністрів України від 20.01.2021 р. № 65 (із змінами, внесеними згідно Постанова КМУ від 26.07.2022 р. № 833. URL:

<https://www.kmu.gov.ua/storage/app/uploads/public/606/2e9/284/6062e9284110d407563507.pdf> (дата звернення (11.06.2024)).

2. Найвер І. Л., Заяць Я. І. Проблеми ідентифікації та виявлення фальсифікації об'єктів дослідження в судових товарознавчих експертизах // Матеріали VII Міжнародної наук.-практ. інтернет-конф. «Актуальні проблеми теорії і практики експертизи товарів». Полтава : ПУЕТ, 2020. С. 149-152.

Мировська Анна Всеволодівна,

професор кафедри криміналістики та
судової медицини Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, доцент

ПРОГАЛИНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ТА ЇХ ВПЛИВ НА ТАКТИКУ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

Ситуація, пов'язана із збройною агресією РФ проти України, стала підґрунтям виникнення нетипових зовнішніх та внутрішніх політичних процесів, які спрямовані на подолання кризових явищ у різноманітних сферах суспільного життя, а також обумовила необхідність проведення реформ у правовій сфері, які мають забезпечити ефективні механізми соціального розвитку.

Не викликає сумнівів той факт, що успіх розслідування будь-якого кримінального правопорушення залежатиме в першу чергу від тактично правильної побудови його організації з метою отримання доказів стосовно досліджуваних подій, явищ та обставин. Пошук, фіксація, збереження та подальше використання такої доказової інформації відбувається в межах проведення слідчих (розшукових) дій.

Безперечно найбільш поширеною слідчою (розшуковою) дією при розслідуванні, майже всіх без виключення кримінальних правопорушень, є огляд місця події [1, с.639].

Формальна імперативність огляду місця події під час розслідування різних категорій кримінальних правопорушень, на наше переконання, пов'язана з тим, що увага слідчих, більшою мірою, все ж зорієнтована на пошук та фіксацію матеріальних слідів, оскільки вони: по-перше, мають прогнозовано сталі (стабільні) властивості, у